

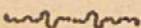
CVETJE

z vertov sv. Frančiška.

Časopis za naše verno ljudstvo,
zlasti za ude tretjega reda sv. Frančiška.

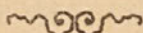
S privoljenjem cerkvenih in redovnih oblasti
vrejuje in izdaja

P. Stanislav Škrabec,
mašnik reda manjših bratov sv. Frančiška.

Vsebina 7. zvezka.

Zaupno občevanje z Bogom. VII. Pogl. Ni res, da morajo naši mali grehi zmanjšati naše zaupanje.	193
Življenje bl. Krišpina, brata lajika 1. reda sv. Frančiška, kap. družine.	195
Krišpinova ljubezen do Marije.	197
Čednosti brata Krišpina.	199
Sv. obhajilo otrok.	203
Bl. Janez Dukeljski, spoznavavec 1. reda sv. Frančiška.	204
Razlaganje vodila svetovnega tretjega reda sv. Frančiška.	205
II. Poglavlje. Kako naj živijo. O postu.	213
Šestodnevje.	215
Zaščitnik shodov in bratovščin presv. rešnjega telesa, sv. Paškalj Bajlonski.	222
S kitajskega misijona. (Pismo p. P. Baptista Turka.) (Konec).	223
Tretji red na Brezju.	224
Priporočilo v molitev.	224
Zahvala za vslišano molitev.	224
Za kitajski misijon.	224
Rimsko-frančiškanski koledar za leto 1912. Mesec julij ali mali serpan.	224

V GORICI
Narodna Tiskarna
1912.

Izhaja v prostih obrokih. Stane cel tečaj (12 zvezkov): 1 K 50 h.
Naslov za naročila: „Cvetje“ frančiškanski samostan v Gorici.

Praesens effectivum.

(Konec.) *).

H sklepu še nekaj, kar nam bodi vsaj v tolažbo. Solamem miseris socios habuisse dolorum. Ne le naši slovenščini, tudi ljubi lužiški serbščini, menda gorenji in dolnji, se očita, da rabi po nemškem „vteku“ sedanjik doveršnih glagolov za pravi sedanji čas. Mikalo me je poizvedeti, ali je to očitaneje opravičeno ali ni, in koliko se tamkajšna raba vjema z našo, ali morda razlikuje od nje.

Gorenji Lužičani imajo zadosti obširno skladnjo, kaker je mi nimamo: „Syntax der wendischen Sprache in der Oberlausitz von Georg Liebsch. Bautzen 1884.“ 240 str. v 8°. Čudno, kako da Jagić in Vondrák, kjer bi bilo pričakovati, ne omenjata te knjige. Koliker je meni znana in koliker morem soditi o nji, nikaker ni slaba. Germanizme, ki so resnični, priznava in ne zagovarja. Sedanjik doveršnih glagolov pa v nobenem primeru ne šteje mej germanizme. Sicer seveda uči, da pomeni navadno prihodni čas, in ga celo naravnost imenuje futurum. Uči pa, da se ta futurum rabi tudi

1) in Schilderungen und lebhaften Beschreibungen bereits geschehener Ereignisse... Nur ist zu bemerken, dass für ein solches Futurum sehr häufig der Aorist vorkommt.

2) in allgemeinen Erfahrungssätzen, ähnlich dem gnomischen Aorist im Griechischen, ebenso zur Bezeichnung von Gewohnheiten und stehend gewordenen Verhältnissen, fast gleichbedeutend mit dem Praesens eines durativen Zeitwortes... Štož wodnjo sej wuprošu, to w nocy wšitko přečinju, was ich am Tage zu erbetteln pflege, das pflege ich bei Nacht Alles durchzubringen.

3) für den Imperativ in solchen Aufforderungen und Befehlen, deren Ausführung wir ganz sicher erwarten...

Za nas je zlasti važno, kako L. opravičuje rabo „futura“ za praes. hist. v odstavku 1): „Die Verba, welche eine abgeschlossene Handlung bezeichnen, drücken durch die Präsensform zwar auch eine gegenwärtige Handlung aus, allein diese ist von so kurzer Dauer, dass sie kaum begonnen auch schon beendet ist.“ S tem priznava pač opravičenost doveršnega sedanjika ko sedanjika in ne misli pri tem na nemški vpliv. Pred očmi mu je brez dvojbe „praesens effectivum“, dasi ga ne imenuje tako in celo primera zanj nima nobenega.

Jaz sem hotel imeti nekoliko takih primerov. V ta namen mi je bila potrebna molitevna knjižica, ker je v takih takih primerov na-

*) Zadojč je ostalo nekaj tiskovnih pomot nepopravljenih. Tako bi imelo stati v 2. odstavku v 4. v.: „Ako je, je identično“ nam. „Ako je identično“; na predposlednji str. v 2. odst. 8. v.: „nastójim“ nam. „nastójim“; na posl. str. 2. v.: „deševo“ nam. „deševe“; v posl. v.: „praznih“ nam. „praznikih“.

CVETJE

z vertov sv. Frančiška.

XXIX. tečaj

V Gorici, 1912.

7. zvezek.

Zaupno občevanje z Bogom.

P. A. M.

VII. Poglavlje.

Ni res, da morajo naši mali grehi zmanjšati naše zaupanje.

Neketeri kristjani slišijo govoriti o veliki čistosti serca, ki jo Bog tirja od svojih prijatelov n. pr. z besedami: »Bodite sveti, kaker sem jaz svet«, pri tem se spomnijo na svoje nepopolnosti in madeže vsaj malih grehov, in zdi se jim, da jih Bog ne more rad imeti in mu ne morejo dopasti. Polasti se jih torej velik strah; boje se mu približati, češ, da se bo še bolj oddaljil od nas, ako njegovim najčistejšim očem ponudimo tako omadežana serca. Ali to je zmota. Z veseljem pravim: Zmota je; prevarjajo se ko mislijo, da je naš najdobrotljiviši učenik zaradi majhnih napak tako občutljiv, da se njegovo serce zapre tudi tistim, ki take grehe store le iz človeške slabosti. Splošen nauk bogoslovcev pa je, da mali grehi, ki posvečujoče milosti božje ne zmanjšajo, tudi ljubezni ne oslabe, ki jo ima Bog do nas. Ker je posvečujoča milost vir in vez te ljubezni, Bog tako dušo po takih malih pogreških nič manj ne ljubi ko poprej.

Iz tega smemo sklepati, da je Bogu ljubši in dopadljiviši tisti, ki je storil sicer več malih grehov ko drugi, pa ima v večji meri posvečujočo milost božjo.

Kedo bi si pa tudi mislil, da se ta tako krotki in ljubeznivi Bog jezi na svoje služabnike in prijatele zaradi nekoliko majhnih napak, zlasti ko vendar pozna človeško slabost vsled ketere se vseh malih grehov ogibati celo ne moremo, ker pisano je: »Sedemkrat pade pravični in vstane.« Prov. 24, 16.

Za terdno lahko sodimo, da naše navadne pregrehe prej njegovo sočutje kaker pa nejevoljo in jezo zbudijo, kaker govori kraljevi prerok: »Kaker se oče otrok usmili, se Gospod usmili njih ki se ga boje; ker on ve, kakošne stvari smo; pomni, da smo prah.« Ps. 102, 13, 14. Napačno je, ako se ljudje zaradi kakih zanikernosti in majhnih pomankljivosti hitro zoper svoje prijatele razburijo, kako bi mogli kaj tacega očitati Bogu, najkrotkejšemu in najprizanesljivišemu, kateri celo velika razžaljenja s tako čudovito poterpežljivostjo prenaša? »Bog je pravičen sodnik,« govori psalmist, »on je močan in prizanesljiv; se mar serdi vsaki dan?« Ps. 7, 12.

Kedor je storil le male grehe, naj ne misli, da je Bog nanj nejevoljen in mu manj naklonjen, kaker so ljudje navadno jezni in nasprotni tistemu, ki jih je s besedo ali djanjem razžalil. Prepričan naj bo, da ga Bog ljubi, čeravno on celo najmanjši greh sovraži in tirja zanj zadoščenja, ker je pravičnost sama. Poslušaj, kaj govori v drugi knjigi kraljev: »Jaz mu bom za očeta, on pa mi bo za sinu; in ako bi on kaj hudega storil, ga bom terpel s človeško šibo in z nadlogami človeških otrok. Svoje milosti mu pa ne bom vzel.« II. Kr. 7, 14, 15.

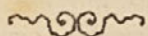
Ker je Bog tako obljubil in se zavezal, bo gotovo tudi spolnil. On bo kaznoval celo najmanjše grehe na primeren način, toda njegovo prijateljstvo zaradi tega ne bo terpelo.

On ravna pri tem tako ko kralj, ki je kaj prepovedal pod kaznijo v denarju. Ako njegov najdražji ljubljeneec to prepoved prestopi, mora kazni plačati kaker vsaketeri drugi. Kralj mu pa ostane v svojem sercu vedno enako naklonjen, mu ne kaže svoje nezadovoljnosti in ko je ljubljeneec kraljev tisto denarno kazni poplačal, on sè svojim kraljem ravno tako zaupno in ljubeznivo občuje kaker prej.

Pripomnim pa, da tukaj ne mislim tistih malih grehov, ki jih neketeri prostovoljno in vedoma delajo in imajo do njih neko skrito nagnenje. Čeravno tudi ti grehi ljubezni božje ne zmanjšajo, zmanjšajo pa ljubezen teh ljudi do Boga; oni ji vzamejo to, kar ima sladkega in prijetnega; oslabe otroško zaupa-

nje, ako ga popolnoma ne zatero. To je razumljivo. Kako bi mogli ti ljudje odpreti svoje serce za sladkost božje ljubezni, ako to serce vedno stiska bridko očitane vesti? Kako bi mogli razodevati priserčno prijateljstvo in zaterjevati, da ničesar bolj ne žele, ko njemu dopasti in se popolnoma ž njim združiti, ko so vender še navezani na greh in ga ljubijo! Reči smem, da gorečnost ljubezni več terpi zarad takih prostovoljnih malih grehov, kaker pa zarad smertnih, ki so pa že bili pri sv. spovedi odpuščeni.

Resnično je toraj, da naše pregrehe, ki jih iz slabosti večkrat storimo in jih tudi serčno obžalujemo, ne smejo kaliti in greniti sladkosti ljubezni, ne zmanjšati našega zaupanja, kar kaj tacega ne store celo naši prej storjeni smertni grehi, ki so bili že zbrisni z vredno pokoro, in naj bi bili še tako veliki.

Življenje bl. Krišpina,

brata lajika 1. reda sv. Frančiška, kapuc. družine.

P. S. Z.

Krišpinova ljubezen do Marije.

Duhovni sinovi in hčere sv. Frančiška so bili in so še vedno goreči častivci Marijini. Zato so tudi sedanji papež Pij X. dovolili, da smejo pristavljati v litanijah: »Kraljica reda manjših bratov, prosi za nas.«

Mej Marijinimi častivci frančiškanskih redov pa se je br. Krišpin prav posebno odlikoval.

Omenili smo že, da ga je njegova mati v otroških letih Mariji posvetila. Od tistega časa dalje je bila br. Krišpinu Marija vedno ljuba mati, gospa, kateri je daroval svoje serce in posvetil celo življenje. Znano nam je tudi iz že povedanega, da se je ob sobotah in v dnevih pred Marijinimi prazniki postil ob kruhu in vodi.

Mej prazniki so mu bili trije najljubši: oznanjenje, vnebovzetje in brezmadežno spočetje Marijino; mej temi je postavil na prvo mesto Marijino oznanjenje, ker je ta dan, kaker je rad povdarjal, dobil bogato in mogočno mater, ki vlada celi svet.

Na omenjene tri praznike se je pripravljajal z daljšim in strožjim postom, s hujšim bičanjem in obilnišo molitvijo. Na

praznike same je prižigal veliko sveč, ter jih nastavljal mej množico cvetic na Marijinem altarju. Po opravljeni spovedi in sv. obhajilu je pokleknil in molil zamaknjen v preišljevanje praznične skrivnosti.

Od nekega prijatelja je dobil br. Krišpin malo sliko nebeške matere z detetom Jezusom. Pred njo je vsaki večer pokleknil in neprenehoma zerl na njo. Prižgal je dve sveči in začel je peti, kar mu je navdajala njegova gorečnost in ljubezen. Nebeška mati mu je bila vse: pribežališče pri spominu na grehe, tolažilca v žalosti, pomočnica v sili, bogastvo v uboštvu, odvetnica, zaščitnica, gospa. Zè vsemi mogočimi naslovi jo je nagovarjal, največkrat jo je klical: »Oh, moja mama!« in prav pogosto je ponavljal besede: »Pokaži, da si mati.«

Če je kje zagledal kako Marijino podobo, se je vstavil in opravil nji v pozdrav kratko molitev. Keder je slišal imenovati ime Marija, se je z glavo priklonil iz spoštovanja do nje. Na potu je pogosto tiho pel ali šepetal: »Zdrava morska zvezda« ali: »Veseli se nebes kraljica«.

Proti koncu svojega življenja je veliko terpel na protinu, vendar je še skušal obdelovati mali vertič, da bi kaj zelišča pridelal za uboge. Opomnili so ga, da zelišče ne bo rastlo na neobdelani zemlji, ketere radi protina ni zmožen zrahljati. On pa odverne: »O bodite brez skerbi, saj sem pri vsaki rastlinici, ki sem jo vsadil, zmolil zdravamarijo.« In Krišpinovemu vertičku res ni nikedar manjkalo blagoslova.

Br. Krišpin si je pa prizadeval za Marijino češčenje tudi druge pridobiti. Na biri je imel za to mnogo priložnosti. Kamer je prišel, je govoril o Mariji. Matere je spodbujal, naj zgodaj učijo svoje otroke sv. rožni venec in naj ga ž njimi skupno molijo, da se bodo v mladosti privadili na to lepo pobožnost. Tako goreče je razširjal Marijino češčenje, da so ga sploh imenovali Marijinega aposteljna. Če je moral ostati na biri čez noč zunaj samostana, je navadno govoril v hiši dobrotnika, ki ga je pod streho sprejel, o Mariji, in dogodilo se je tudi, da je prej napočila jutranja zora, preden je Krišpin končal. V takih slučajih je zjutraj vergel vrečo na herbet in odšel z besedami: »O Mariji se nikedar dovolj ne pove.«

Pri takih daljših pogovorih je učil ljudi trojno stopinjo Marijinega češčenja. Na prvi stopinji so tisti, ki se iz ljubezni do Marije varujejo greha; na drugi oni, ki verh tega opravljajo nj

na čast kake pobožne vaje, molitve, ali se postijo; na tretji in najvišji se pa trudijo Marijo posnemati v njenih čednostih, pred vsem v sv. čistosti. Sklepal je svoj govor sè zagotovilom, da je pravi Marijin častivec v številu izvoljenih.

Marija je br. Krišpinu njegovo ljubezen povračevala z mnogimi izrednimi milostimi. Tukaj jih ne bomo naštevali, ker jih je zelo veliko in smo nekatere že omenili, nekatere druge pa se bomo. Brez skerbi, da bi bili v zmoti, lahko terdimo, da je br. Krišpin delal čudeže, dosegel velike nadnaravne darove in rastel v čednosti ravno vsled globoke, priserčne in otroškopriproste ljubezni do Marije.

Br. Krišpina smemo prišteti mej največe Marijine častivce. Ni sicer pisal učenih knjig o Mariji, ni zlagal pesmi nebeški kraljici v slavo, tudi ni slovel ko govornik ali bogoslovec, saj je bil priprost samostanski brat, a ljubil jo je v ponižnosti in priprostosti svojega serca.

Čednosti br. Krišpina.

Poglavitna in prva čednost je ljubezen do Boga. Ta je temelj in studenec vseh drugih.

Br. Krišpin si je ljubezen do Boga pridobil v visoki meri. Iz čiste ljubezni do Boga je premagal vse ovire pri vstopu v samostan, opravljal je razne težavne službe ko kapucinski brat, prenašal je razno terpljenje in zaničevanje na biri, molil je zelo veliko, strogo se postil in večkrat nevsmiljeno bičal, samo da bi pokazal, da ljubi Boga. Pri vseh svojih delih, v vsakem trenutku življenja je smel po vsi pravici terditi sè sv. Pavlom: »Ljubezen Kristusova nas žene.«

Nekega dne naleti br. Krišpin slučajno na dva moža, ki sta se na cesti prepirala in po gerdi navadi italijanskega naroda preklinjala Boga in Marijo. Krišpinova ljubezen tega ni mogla mirno prenesti. Kar naravnost zavpije: »Nehajta vender! Kaj hudega vama je storil Bog? In kaj njegova presveta mati?« Oda dva sta pa začela še hujše divjati in preklinjati. Tedaj se pa verže br. Krišpin pred njima na kolena in ju milo prosi, naj odjenjata. To je pomagalo. Osupnjena vtihneta in sterme gledata. Br. Krišpin pa skoči k njima, jima hitro sklene desnici in slovesno pravi: »V imenu matere Gospodove, ki sta jo razžalila, se spravita in prosita te-le tukaj za odpuščenje zavoljo danega pohujšanja!« Solze kesanja so bile njiju odgovor. Br.

Krišpin pa gre naravnost v cerkev molit molitev sprave in za-
doščenja.

Ljubezen do Boga in do nevmerjočih duš, ga je nagnila, da je večkrat prosil predstojnike, naj ga pošljejo mej nevernike v misijon. Vroča želja se mu ni izpolnila. Ko se je vernil s Kitajskega p. Bonaventura in je pripovedoval o svojem štirinajstletnem delovanju v misijonu, tedaj je vskliknil br. Krišpin: »Oh jaz nesrečnež! Brez dela tratim tu dragoceni čas. O kako srečni ste vi, p. Bonaventura, da ste za Jezusa toliko storil.«

Br. Krišpin je bil tudi zelo goreč častivec Jezusovega terpljenja. Zadnje tri dni velikega tjedna ni ničesar jedel in vse tri dni je preživiljal v strogem molčanju. Neka gospa je želela v tem času ž njim govoriti. Br. Krišpin ji je komaj odgovarjal in ko je nehala govoriti je zasukal govor na Jezusovo terpljenje. Gospa je priznala, da jo še nikedar ni nobena pridiga tako genila, ko ta govor br. Krišpina.

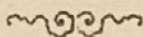
Br. Krišpin je veliki teden obiskoval božje grobe. Pri nekem takem obisku se je tako zameknil v premišljevanje Jezusovega terpljenja, da je na vse pozabil in je razpel svoje roke in zavpil: »Oh, moj Bog, moj Bog! Koliko si za me terpel. Žeja me po terpljenju in ljubezni do tebe«. Ljudje, ki so bili v tistem času v cerkvi, so k njemu prihiteli in ga vprašali, če mu je slabo. Ko spozna br. Krišpin, da so ga drugi opazovali, hitro zapusti cerkev in odide.

Misel na Jezusovo terpljenje mu je lajšala vse težave na biri. Slaba pota so ga spominjala na Jezusovo križevo pot v Jeruzalemu in se je v duhu njemu pridružil kaker bi šel za njim na Kaljvarijo. Težka vreča mu je klicala v spomin Jezusov težki križ in spomin nanj mu je zlažševal breme. Utrujen in zdelan od težke hoje in noše je iskal novih moči pod križem in pred tabernakljem. Svoje pobožne vaje je skrivaj opravljal, pa vendar so ga sobratje opazili kleče pod križem, kjer je bil zatopljen v premišljevanje in je goreče poljuboval Jezusove noge. Videli in slišali so ga pod križem neketerekrati klečati in zdihovati: »Moj Bog, moj Bog!« Nekega dne je zgrabil za žrebelj v Jezusovih nogah in skušaje ga izruvat je rekel: »O moj Odrešenik! Ta žrebelj ni za tvoje noge; veliko boljše bi prebadal moje serce.«

Veliko veselje je imel br. Krišpin nositi križ pri procesijah. Pobožno ga je vzel v roke, ga priserčno poljubil, pritiskal na

svoje serce in zdihoval: »O ljubljeni Zveličar, koliko si za me terpel,« potem ga je zopet poljubil.

Ker se je samostanskemu predstojniku zdelo, da dela br. Krišpinu v njegovi starosti ta posel težave, posebno ker mu je bil protin ude zvil, je družega odločil, da naj v procesiji nosi križ. Br. Krišpin pa začne milo prositi, naj bo še enkrat njemu dovoljeno. Ko mu predstojnik vgovarja: »Kaj pa če padete, br. Krišpin?« mu ta hitro odgovori: »Gospod bo pri meni in mi bo pomagal.« In zares mu je pomagal. Sivolasi, vpognjeni starček je takrat zadnjikrat nesel njemu tako dragi križ pred sobrati v procesiji. Bilo je to leta 1747, ne popolno tri leta pred njegovo smrtjo. (Dalje prih.)

Sv. obhajilo otrok.

»Razdelil je, dal ubogim«. Ps. 111, 9.

Zadnjič smo spodbujali ljube bravece h pogostemu sv. obhajilu mej drugimi tudi s temi le besedami: »Navadimo se pogosto zavživati presv. Rešnje Telo. V nobeni dobi pa se ni lažje ene ali druge reči navaditi kaker v mladostni, v otroški. Zato pa sv. oče v svoji določbi o pogostnem sv. obhajilu otrok niso izključili, ker pravijo naravnost: »Pogostno in vsagdanje sv. obhajilo, ker od Kristusa Gospoda in od katoliške cerkve serčno zaželeno, naj bo dovoljeno v s e m vernim kristjanom keterega koli stanu ali poklica; tako da se n i k o m e r, ki je v stanu mladosti in se s pravim in pobožnim namenom bliža sv. mizi, odreči ne more.«

Če tudi je torej zadeva jasna, so vender mnogi imeli pomisleke, ali velja ta odlok tudi za otroke. Na vprašanje je sv. skupščina zbora, pooblaščen od sv. očeta, dne 15. septembra 1906 takole odgovorila: »Pogostno prejetanje sv. obhajila se po prvem odstavku odloka*) priporoča tudi otrokom, ki se jim ko so bili po predpisih rimskega katehizma poglavje 4., št. 63. enkrat dopuščeni, ne sme braniti pogostno prejetanje, temuč naj se rajši h temu spodbujajo, in naj bo odpravljena nasprotna navada, kjer jo imajo.«

V pismu, izdanem 8. avgusta 1910, kjer govore sveti

*) izdanega 20. decembra 1905.

oče o prvem obhajilu otrok, pa pravijo mej drugim tudi tole: »Tisti, katerim je izročena skerb za otroke, naj si zè vso vnemo prizadevajo, da bodo otroci h sveti mizi večkrat pristopali, če mogoče, tudi vsak dan, kaker želita Jezus Kristus in mati cerkev, in da bodo to delali s tisto pobožnostjo duha, ki je taki starosti lastna.«

Iz teh besed je lahko spoznati, da je pogostno in celo vsagdanje sv. obhajilo tudi otrokom od svetega občeta ne le dovoljeno, temuč prav toplo priporočeno. Vzgojevavcem mladine je s tem dana važna naloga, ki ni brez precej velikih težav, zlasti če pomislimo, da so določili sv. oče zelo zgodnjo starost za prvo sv. obhajilo.

Pomudimo se najprvo nekoliko pri tem vprašanju, namreč vprašanju, katera starost se zahteva za prvo obhajilo. Odgovor je dan v že omenjenem pismu sv. očeta z dne 8. avgusta 1910, kjer je rečeno:

»Doba spoznanja tako za spoved kaker za sv. obhajilo je ona, v kateri otrok začne pametno misliti, to je okoli sedmega leta, ali nekaj čez, ali tudi manj. Od tega časa naprej se začne dolžnost zadostiti obojni zapovedi spovedi in obhajila.«

Pamet otroka sedmih let seveda ne more biti še posebno velika, zato pa navadno ni pričakovati, da bi otrok v tej starosti sam od sebe kazal kako posebno hrepenenje po nebeškem kruhu, temuč potrebuje h temu spodbude. To ni neznano sv. očetu, ki zato pišejo:

»Dolžnost zapovedi spovedi in obhajila, ki veže otroka, pade pred vsem nazaj na tiste, ki morajo zanj skrbeti, to je na stariše, spovednika, učitelja in župnika.«

Kedo ne bo pri teh besedah najprvo mislil na matere, ktere so v prvi versti poklicane, da vodijo svoje otroke k Jezusu, da bude v njih spoznanje Boga, pričujočega v najsvetjšem zakramentu. Od očetov navadno nimamo dosti pričakovati, ker jim je izročena druga, tudi velika skerb, skerb za vsakdanji telesni kruh. Da bi pa tudi za duhovni kruh svojih otrok prav nič ne imeli skrbeti, tega jim ne moremo priznati in jim tudi sv. oče ne priznajo, ker govore o stariših, ne pa samo o materah. Treba bi le bilo, da bi se očetje sami nekoliko bolj ogreli za Jezusa, potem bo že njih zgled dober nauk za otroke, kar je prav za prav nad vse. Neketerim očetom ni ljubo, če vidijo, da imajo otroci rajši mater kaker pa njih. Imeli bi pa pomisliti, da to ni nič čudnega. Mejem ko je mati vedno pri otro-

cih, skerbna za nje od ranega jutra do poznega večera, in še ponoči vstaja, je oče črez dan pri delu navadno zunaj doma; zvečer pa, ko pride domov, je več ali menj siten in čmeren ter gleda, da hitro povečerja; na to se kaj rad zgubi v gostilno, od koder še le pozno prihaja, ko otroci že spe; drugi dan pa gre s težko glavo spet na delo, spet od doma.

Tukaj vprašamo: kateri oče bo bolj mirno spal in se boljše odpočil, tisti, ki zvečer ostaja doma pri svoji družini, ali oni, ki se mudi po gostilnah, po hrupnih društvih? Gotovo prvi! Take-mu pa ne bo manjkalo časa govoriti svojim otrokom tudi o nebeškem kruhu in jih vnemati zanj. Zlasti ob nedeljah in praznikih je navadno kaj lahko učiti z besedo in zgledom in tako pridobiti otroke zase in za Jezusa.

Glavno pri vsem tem je, da se otročičem vname ljubezen do Jezusa, ne pa toliko obširno znanje katehizma, kar pri otroku sedmih let tudi ne bi bilo ravno lahko doseči in je za to še v poznejših letih časa dovolj, kaker pravi papeževo pismo:

»Za prvo spoved in za prvo obhajilo ni potrebno obširno in popolno znanje kerščanskega nauka. Otrok pa se bo vendar moral pozneje primerno svoji razumnosti stopnjema naučiti celi katekizem.«

»Znanje kerščanskega nauka, ki se pri otroku zahteva, da se za prvo obhajilo primerno pripravi, obstoji v tem, da po svoji zmožnosti razumi najpotrebniše skrivnosti sv. vere ter loči evharistični kruh od navadnega in telesnega, da tako s tisto pobožnostjo, ki je njegovi starosti lastna, h presv. evharistiji pristopi.«

Glede najpotrebniših skrivnosti sv. vere naj opomnimo, da, če otrok zna 6 resnic, zna že več, kaker papeževo pismo zahteva.

Poleg starišev morajo skrbeti tudi spovedniki, da otroci o pravem času prejmejo sv. zakramente. To bo pač tako umeti, da ima spovednik otroka sprejeti z ljubeznijo in poterpežljivostjo ter pomagati mu, da bo mogel spoved dobro opraviti.

Seveda bo treba otrokom dopovedati, naj se navadijo kratko se spovedovati; kar bo pa lažje dopovedal katehet vsem skupaj v šoli kaker pa spovednik vsakemu posebej v spovednici.

Tudi naj se ne vadijo otroci prepogosto hoditi k spovedi. Saj sv. oče govore le o pogostnem obhajilu, ne pa o pogostni

spovedi. Že vemo, da pogostno, ali celo vsagdanje sv. obhajilo brez več ali manj pogostne spovedi ne more biti, ali pred vsakim sv. obhajilom, ako si slede hitro eno za drugim, spoved vendar ni potrebna. Kaj pa bodo začeli ubogi spovedniki, ako bo dan za dnem po cele kupe otrok okoli spovednic, in vedno isti?! Dolžnost gospodov katehetov je v tem oziru otroke modro voditi, da se ne navadijo hoditi k spovedi brez prave resnosti, kaker je bilo že sem ter tja opaziti. Skušajo naj jim dopovedati, kako razmerje je mej obema zakramentoma in kedaj je treba pred sv. obhajilom opraviti tudi spoved. Volja sv. očeta je gotovo, da bi se vse to v redu veršilo, za kar je pa treba velike previdnosti. Njegova določila so seveda stopila v veljavo, kaker hitro so bila razglašena, ali iz tega vendar še ne sledi, naj se v eni noči vse spremeni, vse vpelje. Le počasi, previdno, da bo boljše deržalo! Naša gorečnost ne bodi kaker slama, ki hitro vsplamti, nazadnje pa še pepela ni veliko.

Misliti bo pa treba še na eno in drugo reč. Otroci sedmih let ali tudi kaj več — in pa naše obhajilne mize?! To ne gre skupaj! Saj se otroci zgube pod takimi obhajilnimi mizami. Ali naj se jih spušča v svetišče ali prezbiterij? Že ta zadnja beseda pove, da je ta prostor le za duhovščino odločen. Za otroke bi se prav za prav morale vpeljati posebne obhajilne mize, ki bi imele prostor, kjer otrok kleči, višji od onega, kjer duhovnik stoji, kedar obhaja.

Ne majhina težava bo pa tudi, zlasti po večjih mestih, okoliščina, da imajo pri odločbi, kedaj naj otrok prejme prvo sv. obhajilo, važno besedo očetje ali njih namestniki. Ti, merzli, kaker so pogosto, za Boga, bodo pač večkrat delali težave in nepotrebne sitnosti.

Ali teh in podobnih težav se nikar preveč ne bojmo ter pričakujmo s terdnim zaupanjem, da bo zmagala dobra stvar, ako ji le ne bomo mi sami ovir delali sè svojo neprevidnostjo in slepo naglico. Za otroke, tako smemo pričakovati, se bo Jezus sam potegnil, kaker se je, ko je še ko človek na zemlji živel, in to celo nasproti svojim ljubim učencem. Ko so ti branili materam, ki so hotele svoje male prinesti h Gospodu, da bi jih blagoslovil, tedaj se je obrnil k učencem z besedami: »Pustite male in ne branite jim k meni priti: zakaj takih je nebeško kraljestvo.«

»In ko je bil roke nanje položil, je šel od ondot.« Mat. 19, 14. 15.

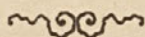
Spomnimo se pa še neke druge zgodbe iz življenja Gospodovega.

Ko so bile zbrane okoli njega velike množice, tedaj je poklical svoje učence in jim rekel: »Množica se mi smili, ker so že tri dni z menoj, in nimajo kaj jesti: in lačnih jih nočem odpustiti, da na potu ne omagajo.« Mat. 15, 32.

Kaker je Jezus storil tedaj čudež, da je nasitil lačne množice s telesnim kruhom, tako je pri zadnji večerji storil še veliko večji čudež, da je nasitil svoje učence z duhovnim kruhom in še vedno nasičuje na čudežen način brezštevilne množice po vsem kerščanskem svetu, da na potu proti nebu ne omagajo.

Mej temi popotniki pa je v največji nevarnosti nedolžna mladina, zakaj pred njo se odpira najdaljša pot. Kako jo bo prehodila brez moči duhovnega kruha, brez zgodnjega in pogostnega prejetja Telesa Gospodovega?! Le silno težko, ali celo ne! Zato je pa zè vso vnemo vodimo k Jezusu, zaupajoč bolj na njegovo pomoč kaker pa plašeč se pred težavami, ki se nam stavijo nasproti. Ne bojmo se nobenega prizadevanja, zakaj plačilo bo bogato že na tem svetu: zrastel bo nov, močan rod, uterjen po nebeškem kruhu, rod svetosti in milosti pred Bogom in pred ljudmi.

P. V. K.

Bl. Janez Dukeljski,

spoznavavec 1. reda sv. Frančiška.*)

Leta 1414. je bil rojen bl. Janez v Dukli, mestecu v Galiciji, ki ima zdaj do pet tisoč prebivalcev. Pobožna mati ga je vzgojila v strahu božjem. Ko je dosegel potrebno starost, je stopil v prvi red sv. Frančiška. V redu se je odlikoval po pravi pobožnosti, lepem vedenju in po natančnem spolnjevanju vodila. Zavaljo teh lepih lastnosti so ga izvolili za samostanskega predstojnika, potem pa za provincijalja.

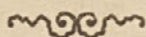
Leta 1453. je prišel sv. Janez Kapistranski na Poljsko in vpeljal natančnejše spolnjevanje vodila. Bl. Janez se mu je precej pridružil in pod njegovim vodstvom je še bolj napredoval

*) P. Sylvester Winkes, Seraphischer Tugendspiegel. L' Aureola serafica. 19 Luglio.

v čednostih, zlasti v ponižnosti in v frančiškanskem vboštvu. Redovno vodilo je vsaki dan prebral, da ga je bolj razumel in natančneje spolnjeval. Ravno tako je vsaki dan molil mali oficij blažene Device Marije, ker je Mater božjo zelo častil.

Gorel je za pravo redovno življenje in zveličanje duš; spreobernal je veliko grešnikov; v naročje svete cerkve je pripeljal mnogo Rusov in Armencev. Dasiravno je oslepel, vendar ni nehal pridigati in spovedovati.

Ko je čutil, da se mu bliža zadnja ura, je prosil svete zakramente; 70 let star je vmerl v Lvovem 29. septembra 1484.; popokopali so ga tam v frančiškanski cerkvi. Papež Klement XII. je dne 11. septembra leta 1739. poterdil njegovo nepretergano češčenje in ga je imenoval za patrona poljskega kraljestva. Frančiškanski red obhaja njegov praznik 19. julija. P. A. E.

Razlaganje vodila svetovnega tretjega reda sv. Frančiška.

II. poglavje.

Kako naj živijo. O postu.

B e s e d e §. 4. Vsi naj se postijo dan pred praznikom brezmadežnega spočetja bl. Device Marije in sv. očeta Frančiška; hvale vredni pa so tisti, ki se verh tega postijo o petkih ali zderžijo mesnih jedi ob sredah po stari navadi tretjerednikov.

V p r a š a n j e. Keteri so bili negdaj postni dnevi v tretjem redu?

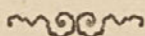
O d g o v o r. Do leta 1881. so imeli udje tretjega reda te postne dneve: 1. vse poste kaker drugi kristjani; 2. vsaki petek; 3. ves advent; 4. pustni pondeljek in torek. Ob sredah pa niso smeli vživati menih jedi.

V p r a š a n j e. Keteri so zdaj postni dnevi v tretjem redu?

O d g o v o r. Tretjeredniki imajo zdaj postne dneve: 1. kaker drugi verniki cerkvene poste; 2. pred praznikom brezmadežnega spočetja bl. Device Marije in pred praznikom sv. Frančiška; 3. oktobra. O petkih niso tedaj več dolžni se postiti in ravno tako smejo ob sredah mesne jedi vživati, ako ne pade na sredo ali petek kak cerkveni post.

Vprašanje. Kaj treba storiti, ako se ud tretjega reda 3. oktobra pred praznikov sv. očeta Frančiška ne more postiti zavoljo starosti (ker ni še star 21 let, ali je pa 60. leto prestopil), bolezni, težkega dela, ali ako ta dan njegova družina mesne jedi vživa?

Odgovor. Naj prosi voditelja svoje skupščine potrebnega polajšanja. (Dalje prih.)

Šestodnevje.

V spisu o stvarjenju sveta smo rekli, da je Mojzes po navdihnjenju Sv. Duha začel svoje zgodbe izraelskega ljudstva s tako povestjo o stvarjenju, kaker je bila znana tedaj mej njegovim pobožnim, pa priprostim narodom. Omenili smo tudi, da so bile pri drugih starih narodih razširjene podobne povesti ali celo pesmi o postanku sveta. S tem Bog ne daj, da bi kedo mislil, da smo mi, ali da so katoliški učenjaki, ki so pred nami tako sodili, Mojzesovo povest v eno versto postavili z dotičnimi bajkami poganskih narodov ter ji tako odrekli višjo vrednost. V resnici je Mojzesova povest visoko nad vsemi poganskimi bajkami. Te pripovedujejo o mnogih bogovih in drugih čudnih pošastih, ki so imele opraviti s stvarjenjem, in o raznih stvareh, ki so jih pagani tudi po božje častili. Mojzes pa je tem zmotam nasproti postavil nauk o edinem Bogu, stvarniku nebes in zemlje in vsega, kar je razen njega. Ker so torej vse stvari le dela božja in ne bogovi, zato jim tudi ne gre božja čast, božje češčenje. Paganski narodi, ki so obdajali Izraeljce od vseh strani, so sonce, mesec, zvezde, razne živali, celo neke rastline in druge stvari po božje častili; Mojzes pa uči svoj narod, da so to le dela božja in Izraeljci so imeli vedeti, da jim ne gre tista čast, kaker Bogu. Naj imenitniša stvar božja na tem svetu je človek, ki more Boga spoznati in ga je dolžan častiti; vsaki sedmi dan ima popolnoma Bogu posvečevati.

To so prevažne resnice, ki jih je hotel Mojzes v serce vtisniti svojemu ljudstvu. Da doseže svoj namen, pa je moral govoriti tako, kaker ga je moglo ljudstvo razumeti, torej svet popisovati, kaker je videti in kaker so si ga tedaj ljudje sploh mislili. Ke bi bil pravil, kakova je prav za prav zemlja, da je planet, ki se brez prestanka suče okoli sonca in sam okoli svoje osi, ne bi

bili razumeli in mu ne bi bili verjeli; zato mu Bog tega tudi ni razodel, in po pravici, saj za pošteno življenje in zveličanje ni treba vedeti takih resnic.

Če hočemo torej prav umeti Mojzesa, ne iščimo v njegovem spisu današnjih zvezdoslovnih nauk in ne čudimo se, če najdemo tu in tudi še nadalje v svetem pismu mariskaj, kar se da razlagati le po splošnem prepričanju tistih časov. Za dobro umevanje sv. pisma pa je seveda potrebno, da se, koliker mogoče seznanimo s tistim prepričanjem.

Zato bo koristno, ako se še nekoliko delj pomudimo pri Mojzesovem poročilu o stvarjenju sveta. Deržali se bomo pri tem razlage učenega dominikanca, profesorja katoliškega vseučilišča v Friburgu v Švici, V. Zapletala. Njegova knjiga »Der Schöpfungsbericht der Genesis« je izišla lanskega leta v 2. izdaji z redovnim in dvojnim cerkvenim odobrenjem. Tudi sv. oče Pij X. se je, kaker je bilo brati, s hvalo izrazil o pravovernosti bogoslovnih profesorjev friburškega vseučilišča. Ni se nam torej bati, da bi zašli na krivo pot, ako se deržimo imenovane knjige. Povedali pa bomo iz nje seveda le poglobitve reči, kaker in koliker jih morejo umeti tudi naši preprosti bravci.

Imenovani profesor bogoslovja uči torej najprej o prvih besedah Mojzesovih »V začetku je vstvaril Bog nebo in zemljo«, da so nekako napis celega prvega poglavja. V resnici mogočen stavek, ki se ž njim označuje Bog ko stvarnik nebes in zemlje. Kako je Bog vstvaril nebo in zemljo, pa se pripoveduje potem natančniše v naslednjih verstah. Mojzes piše torej na dalje:

2. »Zemlja pa je bila pusta in prazna in tema je bila nad breznom in dih božji se je širil nad vodami.«

Zemljo so si mislili, ko jo je Bog vstvaril, pusto in prazno, to je pokrito z vodo, temno in brez življenja na nji. Dih ali duh božji pa se je širil ali je plaval nad vodami, ali kaker razlaga mej drugimi sv. Tomaž Akvinski dotično hebrejsko besedo, je »valil«, kaker kokla vali, in tako življenje zbudil v mrtvi tvarini. —

3. »In Bog je rekel, Bodi svetloba. In svetloba je bila«.

Stari so si mislili Boga ko mogočnega gospoda, ki vkaže svojim služabnikom, in kar vkaže, se zgodi. Svetloba pa jim je bila nekaj za delo potrebnega; še Kristus pravi (Joan. 9, 4): »Jaz moram delati dela njegova, ki me je poslal, dokler je dan;

pride noč, ko nihče ne more delati«. Nadalje so imeli svetlobo za nekaj samostojnega, neodvisnega od teles, ki svetijo; zato so si jo mislili berž prvi dan vstvarjeno, preden sonce in zvezde, in torej tudi dan neodvisen od sonca, kaker je očitno iz naslednjih verst:

4. »In Bog je videl svetlobo, da je dobra, in ločil svetlobo od teme;

5. »in je imenoval svetlobe dan in temo je imenoval noč. In je bilo večer in je bilo jutro, en dan«.

Iz teh besed je jasno samo ob sebi tudi, da tukaj ni misliti na daljšo dobo, temveč navadni 24urni dan. — Mojzes pripoveduje dalje:

6. »In Bog je rekel: Bodi terdina v sredi voda in loči vode od vodá!«

7. »In Bog je naredil terdino in je ločil vode, ki so bile pod terdino, od teh, ki so bile nad terdino. In zgodilo se je tako«.

8. »In terdino je Bog imenoval nebo. In je bilo večer in je bilo jutro, drugi dan«.

Starim narodom se je zdel nebeški »obok« terdno zidanje stoječe na mogočnih stebrih, z vrati in okni, in nad obokom so si mislili vode, ki se vlijo na zemljo ko dež, ko Bog odpre nebeške zatvornice. Zato se pravi v psaljm 148, v. 4.: »Hvalite ga nebes nebesa in vse vode, ki so nad nebesi«, in podobno v pesmi treh mladeničev v ognjeni peči (Danjel 3, 60): »Blagoslavlajte vse vode, ki so nad nebesi, Gospoda«. Nadalje se opisuje delo tretjega dne tako-le:

9. »In Bog je rekel: Zbero naj se vode, ki so pod nebom, na eno mesto in naj se pokaže suho. In zgodilo se je tako«.

10. »In suho je Bog imenoval zemljo, stoke vodá pa je imenoval morje. In Bog je videl, da je bilo dobro«.

11. »In Bog je rekel: Zemlja naj požene travo, ki zeleni in dela seme, in rodovitno drevje, ki rodi sad po svojem plemenu, katerega seme bodi v njem na zemlji. In zgodilo se je tako«.

12. »In zemlja je pognala travo, ki zeleni in dela seme po svojem plemenu, in drevje, ki rodi sad, in ki sleherni ima svoje seme po svojem plemenu. In Bog je videl, da je bilo dobro«.

13. »In bilo je večer in bilo je jutro, tretji dan«.

Po tem popisu je Bog perve tri dni ločil prostore svojega stvarjenja, namreč nebo, podnebje, vode in suho zemljo. Pa ti prostori niso imeli ostati prazni; vsak je imel dobiti svojo »vojsko«, ki se bo premikala po njem, nebo sonce, mesec in zvezde,

podnebje in vode vse, kar leta in plava, suha zemlja živali, ki lazijo in hodijo, in človeka. Da je bila pa suha zemlja živalim in človeku primerno prebivališče, je vstvaril Bog na nji že tretji dan vse, kar raste iz zemlje. Najprej je za tem napolnil najvišji prostor, nebo:

14. »In Bog je rekel: Naj bodo luči na terdini neba in naj ločijo dan in noč, in naj bodo v znamenja časom in dnem in letam«;

15. »da bodo svetile na terdini neba in razsvetljevale zemljo. In zgodilo se je tako«.

16. »Bog je naredil dve véilki luči, večo luč, da bi gospodovala dnevi, in manjšo luč, da bi gospodovala noči, in zvezde«.

17. »In jih je postavil na terdino neba, da bi svetile na zemljo«,

18. »in da bi gospodovali dnevi in noči in ločile svetlobo in temo. In Bog je videl, da je bilo dobro«.

19. »In bilo je večer in bilo je jutro, četerti dan«.

Kako se Mojzes derži le videza in ljudskega mnenja, se vidi tu posebno jasno. Ne le, da so mu sonce, mesec in zvezde na terdini neba v enaki daljavi od zemlje, sonce je sicer večje, pa vender le luč, kaker mesec in zvezde. Gorkota sončna, ki je vender pogoj vsega življenja na zemlji in pod zemljo, se niti ne omeni, ali ker ni tako očitna kaker svetloba, ali pa, ker se je morda Mojzes bal, da ne bi začeli Izraeljci sonca po božje častiti, ke bi jim povedal, da bi brez njega ne mogli živeti, ne oni ne njih živina, in tudi rastlina nobena ne rasti. Zato so mu vse nebeške luči enako le, da svetijo in da so znamenja časom in dnem in letam.

Nihče pač ne more misliti, da je s tem Bog kake naravoslovne nauke hotel dati človeštvu, in kaker tega ni storil tukaj, tako tudi v onem ne, kar je spred, ne v tem, kar je v naslednjem. Vse take reči je Bog prepustil človeškemu preiskovanju. Mojzes pravi nadalje:

20. »In Bog je rekel: Voda naj mergoli mergolenja živih bitij in perotnina letaj nad zemljo pod terdino neba«.

21. »In vstvaril je Bog vélike some in vsa lazeča živa bitja, ki mergole v vodi, po njih plemenih in vse krilate živali, ki letajo, po njih plemenu. In Bog je videl, da je bilo dobro«.

22. »In jih je blagoslovil rekoč: Rastite in množite se in napolnite vode v morjih in letajoče živali naj se množijo na zemlji«.

23. »In je bilo večer in je bilo jutro, peti dan«.

V tisti versti, kaker je naredil Bog razne prostore v svojem stvarjenju, je vstvaril tudi njih prebivavce. Najprej je ločil vode od vod z nebno terdino. Ko so bile gorenje vode ločene, je pod terdino nastalo podnebje, ki je bilo nad dolenjimi vodami, in ko so se te zbrale v en kraj, se je prikazala suha zemlja. Najprej je torej Bog na nebno terdino postavil sonce, mesec in zvezde, potem v vode pod terdino vodne živali in v podnebje letajoče, oboje isti dan, ker se podobno premikajo, s plavuti in peruti, in ker je morje kaker podnebje votlina nasproti ravni zemlji mej njima. Na suho zemljo je postavil naposled, kar hodi ali lazi, poljske in gorske živali in človeka, s katerim je doveršil stvarjenje. Mojzes pripoveduje:

24. »In Bog je rekel: Zemlja naj da iz sebe živa bitja po njih plemenu, živino in laznino in poljske zveri po njih plemenu. In zgodilo se je tako«.

25. »In Bog je naredil poljske zveri po njih plemenu, živino po nje plemenu in vso laznino zemlje po nje plemenu. In je videl, da je bilo dobro«.

26. »in je rekel: Naredimo človeka po svoji podobi in podobnosti in naj gospoduje čez ribe v morju in ptice pod nebom in čez zverine in vso zemljo in čez vso laznino, ki se giblje po zemlji«.

Da bi bile morske živali prej vstvarjene ko zemeljske in zračne, to bi bilo samo na sebi lahko misliti; ali kar leta po zraku, to nima samo peruti, temuč tudi noge in navadno ne bi moglo živeti brez suhe zemlje in rastlin, ki so na nji. Ko je bilo vstvarjeno, kar leta, je moglo biti torej tudi to, kar po zemlji hodi in lazi. Iz vsega tega je očitno, da Mojzes ne našteva živali po redu, kaker so bile vstvarjene, temuč po prostoru, kaker so bile postavljene. Le človeka si moramo res misliti na zadnje vstvarjenega, ko najpopolnišo in najimenitnišo stvar božjo na zemlji. Zato pripoveduje Mojzes, kako se je Bog z nekako posebno slovesnostjo odločil za to vstvarjenje. Sam sebi je to velel in sicer v množnem številu, kaker da jih je več. In res so mislili stari razlagavci tu na osebe presvete Trojice. Novejši mislijo ali na angelje, ki jim naznanja Bog svoj namen, ali pa, da so besede tako postavljene zavoljo božjega imena »Elohin«, ki pomeni sicer enega boga, pa ima vendar množstveno končnico, kaker pravimo n. pr. tudi pri nas: nebesa so nam

odperta« namestu »nebo nam je odperto«. Mogoče je naposled, kaker sodi profesor Zapletal, da govori po Mojzesu Bog: »Naredimo človeka« le kaker mariskedo še dandanašnji pravi: »Naredimo to in to«, dasiravno hoče le sam narediti; v velevnem načinu ni namreč perve osebe edinstvenega števila.

Še jasniše pa se kaže vzvišenost človeka nad vse drugo telesno stvarjenje v tem, da ga hoče Bog narediti »po svoji podobi in podobnosti«. Bog je duh. Ako je človek po božji podobi in podobnosti vstvarjen, mu mora biti podoben po duhu, razumnem in prostem. Neketeri razlagavci pa hočejo, da bi bil človek božja podoba po telesu, ker so si Izraeljci Boga mislili v človeški podobi. Nekaj resnice je tudi v tej misli. Človeško telo po svoji lepoti presega vsa živaljska telesa in Bog Sin je imel v resnici v človeški podobi priti na zemljo. Bog si je torej to podobo izvolil že v začetku in po nji je vstvaril prvega človeka. Še drugi vidijo podobo in podobnost božjo v gospostvu nad vsemi drugimi stvarmi ali pa v prostosti in nevmerjočnosti človeške duše in spoznanju božjem; vendar je vse to le nasledek podobe in podobnosti božje v človeku.

Mojzes pripoveduje na dalje:

27. »In Bog je vstvaril človeka po svoji podobi, po podobi božji ga je vstvaril, moža in ženo ju je vstvaril«.

28. »In Bog ju je blagoslovil in jima rekel: Bodita rodovitna in množita se in napolnita zemljo in podverzita si jo in gospodujta čez ribe v morju in letajoče živali pod nebom in vse živali, ki se gibljejo po zemlji«.

29. »In Bog je rekel: Glejta, dal sem vama vse zelišče, ki seme prinaša, na celi zemlji in vse drevje, ki ima v sebi seme svojega plemena, naj vama bo v hrano«,

30. »in vsem živalim na zemlji in vsem pticam neba in vsi laznini, ki lazi po zemlji, ki je v nji življenje, sem dal vso zelenjavo v hrano. In zgodilo se je tako«.

31. »In Bog je videl vse, kar je naredil, in glej, prav dobro je bilo. In bilo je večer in bilo je jutro, šesti dan«.

Tako je bilo po Mojzesovem poročilu doveršeno stvarjenje in preskerbljeno tudi vzdrževanje človeštva in živali na zemlji in v podnebjju. Seveda znanstvenih, prirodoslovnih resnic tudi tu nimamo iskati. Vse je povedano preprosto, kaker so si Izraeljci mogli misliti. Kar jim je bilo neznano ali težko dopovedati,

je izpuščeno, tako zlasti s čem si ribe in druge morske živali hranijo življenje. Ker si tudi niso mogli misliti, da bi bil Bog vstvaril zveri, ki bi bile berž začele žreti druge, tudi ravno vstvarjene, živali, so si mislili, da so prvotno vse od rastlin živele. Ali dosti stvari, majhnih in velikih, je tako vstvarjenih, da nigdar niso mogle živeti od rastlin; vsem so nam dobro znane mnoge, ni jih treba naštevati. Menj znano je pa, da so tudi razne rastline, ki se ne morejo ploditi in širiti brez živali, ki iskaje svoj živež prenašajo z ene na drugo istega plemena cvetni prah, ali raznašajo seme, kamer bi samo ne moglo priti. Take rastline bi se ne bile mogle množiti in širiti, preden so bile vstvarjene živali, ki so jim k temu potrebne. Vsaka stvar je torej nastopila, ko je bilo pripravljeno, kar ji je bilo treba, da se ohrani in razmnoži. Vse stvari na zemlji so odvisne ena od druge, vsaka more biti drugi v hrano in smert je potrebna, da se rodi novo, mlado življenje. To so prirodoslovne resnice, ki ob Mojzesovem času in še dolgo potem ljudem niso bile jasne. Koliker bolj pa jih dandanašnji človeštvo spoznava, tolikanj bolj mora priznati in občudovati neskončno modrost in ljubezen božjo. Slep prirodoslovec bi bil, ki bi ga njegova učenost ne silila klicati s psalmskim: »Kako veličastna so tvoja dela, Gospod! Vse si v modrosti naredil; napolnjena je zemlja s tvojo lastnino.« (Ps. 103, 24).

Pervo poglavje prve Mojzesove knjige je končano s šestim dnem stvarjenja. Vender so ž njim v tesni zvezi začetne verste drugega poglavja, ki so take:

1. »Tako sta bila doveršena nebo in zemlja in vsa njiju vojska.«

2. »In Bog je dokončal sedmi dan svoje delo, ki ga je storil, in je počival sedmi dan od vsega svojega dela, ki ga je bil storil.«

3. »In je blagoslovil sedmi dan in posvetil ga, ker je ta dan počival od vsega svojega dela, ki ga je Bog storil in naredil.«

4. »To je zgodba postanka neba in zemlje, ko sta bila vstvarjena, ko je naredil Gospod Bog nebo in zemljo.«

V 1. versti se prestavlja namestu »vsa njiju vojska« po dotični latinski in gerški besedi »vsa njiju lepota«; ali hebrejska beseda, ki stoji na tem mestu, pomeni trumo vojakov, »vojsko« in hebrejci so tako imenovali zvezdato nebo, ker se zvezde na videz vsako noč v gotovem redu pomikajo okoli morske zvezde

(tečajnice) od vshoda proti zahodu podobno kaker lepo vrejena truma vojakov. Zato se imenuje Bog gospod Sabaoth, to je gospod vojnih trum ali, kaker se navadno bere »vojskinih trum«. Tukaj pa je misliti ne le na zvezde, temveč tudi na »vojne trume« na zemlji, namreč živali, ki se premikajo po morju in v podnebjju, in živali, ki hodijo s človekom vred po suhi zemlji. Perve tri dni je vstvaril Bog tem vojskam njih prostore na nebu in na zemlji, druge tri dni pa tem prostorom njih »vojske« t. j. prebivavce. Našteva pa se teh šest dni zaradi sedmega dne, ko je Bog počival. Po njegovem zgledu ima namreč tudi človek šest dni delati in sedmi dan počivati. Počitek sedmega dne je bil pač v navadi že davno pred Mojzesom. Mojzes pa ga je hotel terdno zapovedati in zapoved sè zgledom Boga samega podpreti.

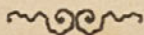
Vender s tem ne bodi rečeno, kaker da je Mojzes le samo iz tega namena tako razdelil stvarjenje. Popolnoma verjetno je, da se je ohranilo praznovanje in razlaga ko ustno izročilo iz starih časov, iz prvotnega razodevenja božjega, ali nekega natornega nagona, ki je silil človeka sedmi dan počivati od dela in misliti na svojega stvarnika.

»Mnogokrat in na mnogo načinov je Bog nekedaj govoril očetom po prorokih« (Hebr. 1, 1) in kar je Bog govoril, je resnica; on se ne more motiti niti koga zapeljavati v zmoto.

Pač pa se more motiti človek, kaker se je motil prerok Jona, ko je brezpogojno prerokoval po Ninivah: »Še 40 dni in Ninive bodo poderte« (3, 4).

Edino katoliška Cerkev sè svojim vidnim poglavarjem svetim očetom papežem ima zagotovilo nezmotljivosti v vsem, kar je potrebno k zveličanju človeške duše. Dokazanim znanstvenim resnicam pa se tudi ona vklanja in ne zahteva, da bi se razlagalo v besednem pomenu, kar jim je v svetem pismu videzno nasprotnega. Tako more resnično znanstvo vedno v miru in spravi živeti s katoliško cerkvijo in njenim naukom.

Če se pa kedo, ki ni ne velik bogoslovec, ne učen prirodoslovec, širokousti, da je prirodoslovje spodkopalo kerščanstvo in overglo njegovo sveto pismo, bo treba le vprašati tistega človeka, ali ve, kako katoliško bogoslovje razlaga to ali ono mesto sv. pisma, zlasti pa, ali so bili norci vsi veliki prirodoslovci, ki so bili ob enem verni kristijani, Kopernik, Kepler, Volta, Ampère, Pasteur, Secchi, Wasmann itd. itd.?

Zaščitnik shodov in bratovščin presvetega rešnjega telesa, sv. Paškali Bajlonski.

P. A. Ž.

Tekočega leta meseca septembra (od 15. do 17.) bo v glavnem in stolnem mestu naše ljube Avstrije slovesnost, kakeršne še ni videl Dunaj, odkar stoji. Prihiteli bodo v cesarsko mesto ob Donavi katoličani sè vsega sveta, da se poklonijo svojemu Odrešeniku, v aljarskem zakramentu pričujočemu. Vse narodnosti naše monarhije bodo odposlale, koliker mogoče, mnogoštevilne zastopnike. Vdeležilo se bo te slovesnosti več kardinaljev (dosedaj se jih je oglasilo devet), vsi bavarski in avstro-ogerski škofje, pa tudi od sosednih dežel ptujih deržav je pričakovati visokih gostov. Njegovo veličanstvo cesar Franc Jožef I. sam je pokroviteljstvo nad tem shodom sprejel. S tem najvišjim pokroviteljstvom je preprečeno kakeršno koli sovražno motenje. In upati smemo, da tri in dvajseti mejnarodni svetovni evharistični kongres ne bo zaostajal po svojem sijaju na zunaj za prejšnjimi.

Ali to, zunanost, ni namen tega shoda; mariveč evharistični shod, če hoče imeti svojo popolno veljavo, mora roditi trajne sadove poživljenega verskega življenja v Avstriji. Da bi se našel tudi temu porok in pokrovitelj!

. . . Edna najtolažljiviših resnic naše sv. vere je nauk o občestvu svetnikov, to je, da v nebesih pri Bogu imamo vsi verni na zemlji in celo duše v vicah prijatele, ki nas ljubijo in so pripravljeni pomagati nam v naših potrebah — ne iz lastne moči, pač pa sè svojo priprošnjo. Zato so dežele in mesta, družbe in posamezni že od nekedaj častili prav posebno nekatere svetnike, da bi si jih naklonili, in so si jih za svoje pokrovitelje, zaščitnike ali patrone izbrali. Res, ni dežele, ni škofije, ni župnije, ni stanu, od kneza do kmeta, v katoliški cerkvi, ki ne bi imeli patrona. Ne zadosti! Sv. cerkev da vsakemu novemu kristjanu svojega patrona. Za posebne zadeve in okoliščine pa priporoča še posebne patrone, in sicer poglavitno iz dveh razlogov, katerih prvi je ta, da bi imel kraj, stan, družba, oseba svojega priprošnjika, pa tudi — to je drugi razlog — zgled

v posnemanje. Z istih dveh razlogov je cerkev postavila vsem shodom ter vsem bratovščinam presv. rešnjega telesa lastnega zaščitnika, namreč sv. Paškalja Bajlona. Zgodilo se je to s pismom papeža Leona XIII. blagega spomina. Glasi se to pismo tako-le:

Papež Leon XIII.

v večni spomin.

Bog, keterega previdnost vodi vse z močjo in z milobo, je vedno z neko posebno skerbjo čul nad svojo cerkvijo, tako, da ji je, keder so se zdele okoliščine najbolj nevarne, iz bridkosti časa same tolažbe vzbudil. Kaker pogostoma druge krat, moremo to videti zlasti v naših časih; kederkoli gre za važne cerkvene ali državne zadeve, ko se namreč splošnega miru sovražniki od dne do dne derzniše vedó in sè vso silo trudijo, da bi vero v Kristusa in skoraj vsakeršen družabni red zaterli: je božji dobroti dopadlo postaviti temu prizadevanju nasproti imenitne pobožne vaje. Jasne priče tega so na deleč in široko znano češčenje presvetega serca Jezusovega, z novo gorečnostjo povsodi vzbujeno češčenje Matere božje in nje deviškega ženina sv. Jožefa, ter katoliški shodi, pripravljeni v obrambo vere na razne načine, in še mnogo drugega, kar je v prosepah božje časti in v gojitev mejsebojne ljubezni, bodi si že razširjeno ali še le vpeljano. Dasi nam je to vse v veliko tolažbo, imamo vendar češčenje presvetega rešnjega telesa, ki se je razširilo po mnogoštevilnih shodih, ki so se veršili v ta namen v naših dneh, za najdražji dar božji.

Nič namreč, kar smo omenili že pri drugi priliki, se nam ne zdi pripravniše, da bi spodbodlo katoličane h gorečemu spoznavanju vere in k vadbi v čednostih, vrednih kerščanskega imena, kaker to, da se vedno bolj goji in množi češčenje do tiste zastave ljubezni, ki je vez miru in edinosti. Ker nam je torej tolika reč zelo pri sercu, smo evharistične shode večkrat pohvalili in zdaj, nadejajoč se, da bo prineslo še več sadu, smo storili sklep, postaviti enega izmej tistih svetnikov, ki so najgorečniše častili ta najsvetejši zakrament, za patrona evharističnih shodov. Mej njimi, katerih češčenje do te presvete verske skrivnosti je bilo videti posebno goreče, zavzema neka-ko prvo mesto Paškalj Bajlon. Ta je, prejemši za nebeške reči vneto dušo, nastopil, ko je preživel svojo mladost v nedolžno-

sti, ostreje življenje v redu manjših bratov, in je iz premišljevanja božje gostije zajemal toliko učenost, da je, ne da bi bil kedaj v šolo hodil, mogel odgovarjati na najtežja vprašanja o verskih skrivnostih in celo nekaj pobožnih knjig spisati. Tudi je očitno mej krivoverci spoznal nauk o sveti evharistiji, za voljo česar je mnogo preterpel; da, pretili so mu, kaker drugemu Tarziciju, večkrat, da ga umore. Celo mertev, je bilo videti, da je ohranil isto ljubezen do presvetega zakramenta; ker je, ko je ležal na mertvaškem odru, o povzdigovanju svetih podob, obakrat oči odperl.

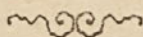
Jasno je torej, da se omenjeni shodi ne morejo postaviti pod boljše pokroviteljstvo. Zato, kaker smo učečo se mladino Tomažu Akvincu, dobrodelna društva Vincenciju Pavlovemu, bolnike in vse, ki so jim v postrežbo in pomoč, sv. Kamilu Leljskemu in sv. Janezu od Boga priporočili: tako določimo kerščanstvu v blager, korist in prosep sv. Paškalja Bajlonskega s tem pismom po naši najvišji oblasti za nebeškega zaščitnika evharističnih shodov in vseh društev, ki so po evharistiji imenovana, naj že obstoje ali bodo še le nastala v prihodnje. Po zgledu in zaščiti tega svetnika zaupno pričakujemo ta sad, da bo kerščansko ljudstvo svoje mišljenje in prizadevanje od dne do dne bolj obračalo na Kristusa Odrešenika, ko na prvega in najvišjega začetnika vsega zveličanja.

Pričujoče pisanje ima veljati za vse prihodnje čase

Dano v Rimu pri Sv. Petru 28. nov. 1897 v dvajsetem letu našega papeštva.

A. kard. Macchi.

(Konec prih.)

S kitajskega misijona.

(Konec.)

Velika večina kitajskega ljudstva pripada hanskemu narodu, ki je, kakor je zapisano v njihovi prastari zgodovini, že pred 4600 leti na tem delu zemlje ustanovil svoje cesarstvo in Hvan-ti je bil baje prvi njih cesar. *) Na tej zemlji so hanci gospodarili do zadnjih stoletij. Pred krog 260 leti pa so tu po večletnih hudih

*) Republikanci imajo zdaj svojo letnico namreč 4609 leto po ustanovitvi njihovega cesarstva.

bojih prišli na kermilo derznejši in bojovitejši severni sosedje manci in so imeli do zdaj, sè vštetim zadnjim malim cesarčkom, vseh skupaj deset svojih cesarjev. Številnejši hanci so se zelo neradi podvergli maloštevilnejšim mancem in vedno so si hrepeneli dobiti ugodno priliko, da se jih iznebe. Pravijo; da je mnogo hanskih družin se nekako zavzelo, da pod manskim gospodstvom, dokler bo trajalo, ne marajo sprejeti ali izverševati nobene državne službe in so pri tem sklepu vstrajali dozdej. Hance je manska nadvlada tem bolj jezila, ker so manci ž njimi zelo tiransko in oblastno ravnali. Pod kaznijo so jim manci usilili razne svoje šege v noši, kaker kito in obleko itd., razun tega so morali hanci mancem plačevati velike davke, manci pa so bili kaker pravijo davka prosti in so razun tega zasedali vse boljše državne službe. Pri sodnih zadevah se je mnogo strožje postopalo zoper hance kakor pa zoper mance. — Te verste godernjanje hancev zoper mance smo lahko čuli po naših misijonskih potih. Tako so hanci željno čakali na čas oprostitev iz manske nadoblasti. Po tihem so se združevali pod družbenim imenom »ke-min-tan«, nakupavali in pripravljali so si orožje ter sestavljali načerte in pravila za revolucionarski preobrat. Po dolgem pripravljanju se jim je zazdelo, da je prišel ugoden čas, da se vzdignejo. Kakor pa vam je že znano, da si praznoverni kitajci za vsako važnejše dejanje pri kakem vedeževavcu s pomočjo vedeževanja iščejo srečen čas in srečen dan, tako so si oni zarotniki, kakor se zdaj sploh terdi, tudi s pomočjo vedeževanja izbrali dan za izbruh te svoje nevarne namere. Verujejo namreč na usodo, da more kako važno dejanje le tedaj doseči dober uspeh, ako se stori ali začne na s r e č e n dan. Gledé te revolucije so — goljufivi — vedeževavci naznanili kot srečen 23. dan osme lune njihovega mesečnega leta, toraj 14. oktobra 1911. Zarotniki so si za središče upora izbrali mesto U-čan-fu, in to menda radi tega, ker so ondi imeli največ upanja za dober začetek zaradi ondotne velike zaloge vojnega materijala in zaradi bližnje dobro delujoče orožjarne v mestu Han-jan-fu. Za verhovnega poveljnika so si revolucionarci izvolili nekega generala ondotne vojaške posadke namreč generala Li-üen-hun. Pa par dni pred določenim dnem je mestna policija zasledila znake bližajoče se revolucije; prišla je tri sumljive vojake in jih odvedla h podkralju. Ta je nad njimi na mah izrekel smertno kazen, in takoj so bili usmerčeni. Zdaj so videli revolucionarji,

da so v nevarnosti in da ne morejo čakati do določenega dne. Na dano znamenje jo poveljnik Li-üen-hun sè svojo oboroženo zarotno četo udari naravnost proti stolnici podkralja: kanoni začnejo pokati in puške ropotati, v rokah zarotnih vojakov se zasvetijo gole nabrušene sablje in bodala. Ob istem času pa zavihrajo bele zastave z velikimi napisi: Smert mancem! Varstvo ljudstvu! Varstvo misijonom! Varstvo trgovini! S tem je bil revolucionarski načert naznanjen in začelo se je hudo klanje. V prvih urah je vladala grozna zmeda zlasti še mej vojniki. Kakor namreč pripovedujejo, tudi večina ondotnega hanskega vojaštva ni vedela za to zaroto. Ta je prikrita ostala tudi raznim hanskim generalom, ki so bili znani kot udani manskimi stranki. V prvem početku revolucije se je mnogo hanskih generalov in vojakov postavilo za mansko stranko. Mnogo jih je pa tudi bilo, ki niso vedeli, za katero stranko bi se odločili ali so se pa zbali smerti, in ti so v velikem številu bežali iz mesta. Ko se je manska stranka začela umikati in bežati, tedaj so se tudi neodločni in omahljivi hanski vojaki pridružili svoji narodni revolucionarski stranki. V razločevanje od nasprotne stranke so si revolucionarski vojaki djali na rokave bele trake ter razobešali bele zastave. Ko je zbežal podkralj in so se tudi manski vojaki umeknili iz mestne terdnjave, tedaj so revolucionarji takoj zaperli in zastražili vse terdnjavske vhode. In zdaj še le so se hanci divje vergli na lov zoper vse mance in manske družine ter neusmiljeno morili vse, ki so jih zasačili naj bodo že moški ali žene ali otroci ali dojenčki. Radoveden sem, so se li tedaj oni manski boksarji spomnili ali ne, odkod in zakaj je prišla nad nje ta huda kazen! Kar so oni pred ednajstimi leti neusmiljeno storili našim nedolžnim misijonom in kristijanom, ravno to je zdaj pravični Bog poslal nad nje, da se bodo tem ložje zavedeli one storjene krivice in divje hudobije. Oh, da bi to one hance in mance, ki so preko ozidja smerti ušli, zganilo, da spoznajo dobroto naših misijonov.

Glas o nastali tej revoluciji je zelo vznemiril in prestrašil vse ljudstvo, vstrašil je tudi naše vernike. Sploh pa se je ljudstvo v tem okraju takoj pri prvih glasovih zavzelo za svojo hansko stranko, akoravno so zaradi revolucije nastali veliki nemiri in neredi z mnogimi škodami. P e r v o, kar je na deželi ljudstvo in mene najbolj neprijetno zadelo, je bilo ob enem došlo poročilo, da je papirnati denar naših bankovcev zgubil vso vrednost.

Jaz za popravljajanje misijonske postaje Nien-če-ngan, kjer sem bil, kakor rečeno, one dni, nisem imel drugega denarja pri sebi. Tudi nisem mogel denarja na posodo dobiti. Treba je bilo za ljudstvo na deželi to, da so začeli v tem neredu mnogi lumpje, ki so te dni iz ječ ušli, izverševati pogostna ropanja. Ljudstvo je zaradi tega postalo zelo zbegano, zlasti še bogatejši. Sploh so začeli po svojih hišah kopati velike jame ter vanje spravljati svoje blago, rajž, obleko in denar. Tu in tam so poklali celo svoje praščiče in vole ter jih spravili na varno, sami pa so se pripravljali za beg. Kam beže kitajci ob takih nemirih? boste vprašali. Tu Vam povem, da imajo kitajci za take nevarnosti že iz starih časov pripravljeneposebne sè zidomobdaneprostore na gorskih verhovih. Ona obzidja zdaj pridno popravljajo in uterjujejo. Meni se ubogo ljudstvo res smili pri tolikem zbeganju. — Seveda kristijani in pogani me poprašujejo dan na dan, ali je upanje, da se bo skoraj povernil mir? Vsi pa žele zmago svojihanski stranki.

Šolarji na postaji Šia-pa-ho so v onih nemirnih dneh še posebno poželeli, da se k njim povernem. Tudi kristijani so me tja želeli, ker se je tam okrog zbiralo posebno mnogo roparjev, ki so bili v bližnji okolici že mnogo hiš oropali. V neki pagodi se je nabralo krog 200 takih lumpov. Imeli so tudi bele znake in bele zastave in terdili, da hočejo iti hancem na pomoč, v resnici pa so ondi le ropali ter se dobro gostili. Ko mandarin o tem zve, pokliče 30 oboroženih vojakov ter jih sam pelje nad one tolovaje. Razjarjeno ljudstvo okolice mu pomaga na svoj način. Mnogo jih namreč prinese vsak po en snop slame ter pagodo od zadnje strani s slamo zastavijo in zapalijo. Pri glavnem vходу pa se vstopijo oboroženi vojaki in začno streljati na iznenađeno roparsko druhal: padlo jih je 13, drugim se je posrečilo zbežati, le pet so jih ujeli. Teh pet so vklenjene odpeljali v mesto Či-švej in tu so bili obešeni. Še derznejša je bila roparska druhal v sosednem okrajnem mestu U-čan-šjen, zato jih je bilo tudi tem več usmerčenih: pravijo nad 80 oseb. Po teh dveh dogodkih so postali roparski napadi redkejši in so skoro ponehali. Tako je glede tega zdaj ljudstvo mirnejše. — Ali vse ljudstvo se boji slabega konca te vojske, zlasti še zdaj, ko je revolucijska stranke že razglasila republiko in je že po raznih krajih nastavila svoje republikanske mandarine. Mnogi so si že odrezali kito in odstranjajo prejšnjo nošo ter jo zamenjavajo z evropej-

sko. Bog daj, da bi se oni in vsi Kitajci zdaj tudi v dušnem oziru prenovili in poboljšali!

Sicer bi Vam o tej revoluciji napisal še marsikaj, pa se mi že zdaj zdi, da sem s tem opisovanjem daleč zašel. Menim namreč, da ste Vi iz časopisov gotovo že več izvedeli, kakor jaz tukaj. Znano Vam je že, da so obe stranki imeli glavne spopade v mestih U-čan-fu, Han-kov in Han-jan in pa v njih bližnji okolici. Nad en mesec je ondi skoro vsaki dan in večkrat tudi po noči odmevalo gromenje topov, zdaj gosto zdaj redko. Število mertvih ni majhino, pa tudi mesta kažejo velike razvaline. Zlasti hudo je požgan in porušen kitajski oddelek mesta Han-kov in pa sosedno predmestje mesta Han-jan. Našo misijonsko postajo v tem predmestju je dne 12. novembra ogenj ugrabil in požgal. V veliki nevarnosti je bila tudi naša nova misijonska cerkev sezidana lani v kitajskem oddelku mesta Han-kov. Ako pa tudi ta cerkev še ni požgana, gotovo pa je od bomb zelo poškodovana. Več krogelj in bomb je priletelo celo v evropejski oddelek mesta Han-kov. Kakor se mi je v pismu poročalo, je nad deset bomb padlo tudi v naša misijonska poslopja. Največ jih je padlo v obširna poslopja ženskega orfanotrofija in bolnišnic, kamor so nanесли več sto ranjencev. Pet bomb se je razpočilo, pa hvala Bogu ni bil nobeden ranjen, akoravno so bila vsa poslopja polna ljudi. Po Božjem varstvu je več bomb padlo med poslopja na vert. Ali ena bomba pa je priletela tudi v bolnišnico v izbo, kjer so bile dve sestri kanosijank oskerbovaje bolnike; bomba se je v izbi razpočila, pa tudi tu ni bil nihče ranjen, kar celo protestantje smatrajo za čudežno varstvo Božje. Vendar se ne sme soditi, da bi bile one bombe namenoma veržene v naša misijonska poslopja. Obe vojskujoči se stranki ste namreč zagotovili, da se hočete izogniti poškodovanju evropejskih poslopij. Konzuli in pa došli vojaki vseh interesiranih držav pa so tudi poskerbeli, da noben vojak nobene stranke ni mogel oborožen stopiti v evropejsko predmestje. Za varstvo je prišlo pred Han-kov do 20 ladij, med temi tudi ena naša namreč ladija »Kaiser Franc Jozef«. Evropejski vojaki so po vseh glavnih cestah nastavili svoje kanone in so bili pripravljeni za vsak slučaj kake nerednosti zoper evropejce ali zoper naše misijone. Zaradi večje varnosti so se mnogi evropejci zlasti njih žene in otroci umeknili v Šan-haj (Shanghai). Vsa trgovina je seveda morala za ta čas prenehati, evropejcem na veliko škodo. — Kako pa je z na-

šimi misijonarji obeh srednjih misijonskih postaj? Ko se je revolucija vzdignila, so bili zlasti misijonarji mesta U-čan-fu zelo prestrašeni. Pa poveljnik revolucionarjev general Li-uen-hun jim je takoj poslal vojake za varstvo ter je njim in gojencem zavodov in tudi drugim vernikom dovolil izhod v Han-kov ter dal vojaško spremstvo, da se jim na potu ne stori kaj žalega. Ostala sta ondi le dva misijonarja, da pazita na mis. poslopja, drugi so vsi odšli v Hankov, kjer pomagajo oskerbovati vojake ranjence, pri čemer morejo tega ali onega pregovoriti in podučiti, da se da kerstiti pred bližnjo smertjo. Ondi imajo tudi dovolj preglavice z mnogimi kristjani, ki so iz onih mest in okolice k njim pribežali. Tudi naši kristjani na deželi so bili iz začetka zelo preplašeni boječi se preganjanja. Pa hvala dobrotljivemu Bogu, do zdaj se na tej strani ni nič hudega zgodilo niti njim niti misijonarjem. Nismo pričakovali, da bo ta revolucionarska nevihta prešla tako mirno mimo nas in naših misijonov po tem, ko so se malo prej od strani paganov pokazale tolike sovražnosti nasproti našim vernikom in celo nasproti oboroženemu evrop. vojaštvu. Priporočali in izročali smo se sv. previdnosti Božji in varstvu Marijinemu, zlasti še ob nastopu preteče nevarnosti. Gotovo ste pa tudi Vi, veleceñjeni dobrotniki in misijonski prijatelji, ko ste prejeli neveselo poročilo o tukajšnji revoluciji, še posebno mnogo molili za te naše težavne misijone. Za to Vaše sveto sočutje in duhovno pomoč se Vam tukaj lepo zahvaljujem v imenu teh misijonov, ob enem pa prosim, pomagajte nam darovati usmiljenemu Bogu dolžno zahvalo za veliko dobroto, da smo bili nevarnosti tako srečno rešeni. (— »Vsaj jaz nisem dobil poročila, da bi bila zaradi revolucije kateri kit. misijon zadela večja škoda od paganov namenoma storjena.«*) — Kaj smemo upati glede prihodnosti? Tudi za negotovo prihodnost, veleceñjeni dobrotniki, blagovolite naše vznemirjene misijone marljivo priporočevati posebnemu Božjemu varstvu. Položaj naših misijonov namreč postaja zelo siten in sicer tembolj, čim dalje ste si v neslogi obe državni stranki. Zakaj v teh razmerah je nam misijonarjem in našim vernikom težko ostati neutralnim, ne da bi se zamerili tej ali oni stranki. Imamo zdaj dve nasprotujoči si

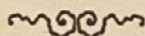
*) Predno sem oddal pismo na pošto, sem izvedel, da je nekatere misijone že zadela velika nesreča: Umor misijonarjev in mis. sester; tako se poroča iz provincij Juen-nan in Šen-si. Zgodi se sv. volja Božja: Kot vojaki Kristusovi se mučeniške krone ne smemo bati, ampak še želeli jo.

oblasti. Katera naj se pripozna in katera naj se brani? To je tem težje določiti, ker so v obeh strankah kristijani in se vsaka sklicuje na svoje pravice. Tako so naši kristijani severne strani bolj zavzeti za mansko stranko, na jugu pa za hansko-republikansko. Izmeji mojih kristijanov se je za hansko stranko še posebno strastno naudušil in zavzel moj že imenovani katehist Pavel Je-pao-san. Kot izvoljeni pervak občine Šiapaho se je derve tjedne po izbruhu revolucije držal popolnoma neutralnega še celo bolj naklonjenega cesarski stranki. Tudi ondotna vojaška postaja in ona v uterdbi Tien-čia-cen se ni upala ločiti od cesarske stranke. Pa ko so začela dohajati ugodna poročila o hanski stranki, tedaj se naš prederzni katehist kar na svojo roko poprime za svojo sonarodno republikansko stranko. Kotoraj one dni pride v Šja-pa-ho neki republikanski general poslan od poveljnika Li-uen-hun z namenom, da pridobi za se obe oni vojaški postaji, tedaj se katehist Jepaosan odloči za posredovavca. In zares, posrečilo se mu je, da je v par dneh pridobil za hance obe oni vojaški postaji in vse druge male vojaške straže postavljene ob obrežju reke Jan-cè-čjan do razdalje 200 li. S tem dejanjem se je seveda zelo prikupil republikanski stranki in že par dni pozneje mu poveljnik Li-uen-hun da nagrado s tem, da ga je izvolil za višjega mandarina obrežne obrambe. On je to čast takoj sprejel in se berž dal po evropejsko reformirati: dal si je ostriči kito in si oskerbel na novo upejano mandarinsko obleko. Povsem tem mi je on ves razveseljen poročal in je menda upal, da mu bom čestital. Gorje mu, ako bo hanska stranka premagana! On tedaj in cela kopica njegovih sorodnikov gotovo zgube glave. Za ta slučaj se tudi ondotnim kristijanom nič dobrega ne obeta. —

Sklenem spis, katerega sem Vam, preč. p. provincijal in velečenjeni dobrotniki in dobrotnice, napisal v dolžno zahvalo in za potrebno nadaljno priporočilo za duhovno in denarno pomoč. Bog daj novo leto 1912. srečno Vam ter po Vaši pomoči tudi nam in našim misijonom! Naš sv. mis. boj bojujmo skupno in lunaško v čast Božjo in zvel. n. duš mi brez strahu za trud in življenje, Vi pa brez terdoserčnosti za naše podpiranje!

Z Bogom in z Marijo!

Vaš prehvaležni Peter Bapt. Turk. Ap. M.

Tretji red na Brezju.

Odkar so prišli frančiškani na Brezje, kjer je vsem Sloven-
cem dobro znana božja pot »Marija Pomagaj«, so vpeljali tukaj
tudi tretji red, ter ustanovili razne podružnice po sosednjih
župnijah ali že ustanovljene k brezijanski skupščini priklopili.
Poglavitne večje skupščine so: v Gorjah pri Bledu, v Kranjski
gori,*) na Dolgém (Dovjem), na Jesenicah, v Trežiču, v Lešah
in na Breznici. Menda so bile podružnice ustanovljene tudi na
Koprivniku, v Ljubnem in v Zaspu; iz zapisnika na Brezju se
ne da zagotovo terditi. Zato bi bilo dobro, da bi voditelji do-
tičnih podružnic stvar pojasnili ali pa povabili voditelja glavne
skupščine na obisk, da pregleda zapisnik in potrebno vredi. —
Taki obiski so predpisani in pogosto zelo dobro vplivajo, če se
redno veršijo.

Glede števila in življenja tretjerednikov posameznih podruž-
nic homo poročali drugikrat. Le o Brezju omenimo sedaj, da
je njihovo število zelo pičlo. Domačine bi lahko preštel trikrat
na perstih ene roke. Mož je vpisan en sam, ki pa ni domačin,
mladenič eden, pa tudi tuj, ki le služi tukaj; mlajših deklet ni
niti ene iz domače vasi. V tem oziru se godi voditelju slabše,
ko misijonarjem na Kitajskem.

Letos so bili na dan sv. Antona Pad. tukaj ljubljanski kne-
zoškof. Posvetili so nov stranski altar presv. Serca Jezusove-
ga. Izdelal ga je prav vestno in okusno domačin Jožef Pavlin
iz Radovljice za sedemtisoč kron. Prav lepa sta kipa sv. Janeza
Kapistrana in sv. Paškalja ob strani. Krasen križ na sredi je
mojstersko izdelal pasar Ivan Kregar iz Ljubljane za 390 kron.
Sliko je napravil domač akademični slikar J. Vavpotič za 800
kron, za zgornjo sv. Janeza ev. je dobil 50 kron. Altar stane
približno devet tisoč kron zè vso opravo skupaj.

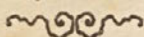
Na dan posvečenja so imeli tretjeredniki svoj mesečni shod.
Nauk so imeli presvitli knezoškof. Povdarjali so iz življenja sv.
Antona posebno tri čednosti: živo vero, sv. čistost in ljubezen
do Boga ter so izvajali, kako naj tretjeredniki v svojem življe-
nju sv. Antona posnemajo v teh čednostih, da bodo dosegli pla-
čilo, katero vživa sv. Anton v nebesih.

Tretjerednikov se je k temu shodu zbralo lepo število od
vseh strani. Presvitli so spovedovali že malo pred četrto uro

*) Tukaj opomnimo resnici na ljubo, da je izperva vodil tretjerednike
tedanji kaplan č. g. Bernik; za njim še le g. župnik Škufca.

zjutraj do pol ure čez poldne izvzemši pol ure nauka za tretjerednike ob 6 uri in od 9 do 11 ure, ko so posvečevali altjar opravili sv. mašo in pridigali.

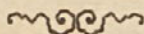
Ta dan se je zbralo več odličnih gospodov na Brezju, da so čestitali knezoškofu za njihov god. Tretjerednike je častno zastopal g. K. Pollak iz Ljubljane javno noseč tretjeredniški znak poleg družih odlikovanj.

Priporočilo v molitev.

V pobožno molitev se priporoča rajni tretjerednik goriške skupščine Štefan Peregrin Pavlin iz Ravnice.

Neka tretjerednica se priporoča bratom in sestram v molitev, da bi v mestu primerno službo dobila. Neki tretjerednik na Ogerskem priporoča svojega prijatela hudo bolnega, da bi mu Bog polajšal bolezen. J. L. priporoča svojo družino za mir in edinost.

Zahvala za vslišano molitev.

Dve leti stara deklica, ki so se ji bila pljuča vnela in je bila že tako slaba, da ni genila ne z roko ne z nogo, tudi ne hotela vzeti ne zdravila ne hrane, je po milosti Serca Jezusovega in na priprošnjo Marijino čudežno ozdravela.

Otrok, star komaj četert leta, je dobil od večega fanta »oslovski«
kašelj, ki ga je tako zdelaval, da smo mislili vsi, da ga bo zadušil. Vender je po milosti presv. Serca Jezusovega in na priprošnjo Matere božje v kratkem času čudežno ozdravel. Oba otroka sta mojih dveh hčera, ki so omožene. A. K.

Neka deklica je bila zelo bolna. Vsi so obupali, da bi še kedaj ozdravela. Na željo njenih starišev se odpravim na Brezje k Mariji pomočnici, da bi ji ona izprosila zdravje, ako je božja volja. Pred Marijinim altarjem obljubim razglasiti v Cvetju, ako deklica ozdravi. In deklica je res ozdravela in je zdaj popolnoma zdrava. Tisočera hvala Bogu in Mariji.

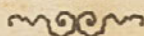
M. I. tretjerednica.

Jožefa Gabrijelčič, Anhovo, izreka obljubljenno zahvalo najsvetejšima srcema Jezusovemu in Marijinemu, sv. Jožefu in sv. Antonu Padovanskemu za dvakratno ozdravljenje v smertno nevarni bolezni.

A. K. izreka zahvalo za spreobrnjenje svojega moža.

Za kitajski misijon

P. Engelharda neimenovan sè sv. Lušarjev: 100 K.

Rimsko - frančiškanski koledar za leto 1912.

Mesec julij ali mali serpan.

1. pondeljek. 2. torek: obiskanje bl. dev. Marije. V. O.; sv. Proces in Martinijan, m. 3. sredo: sv. Julijana, dev. 4. četrtek: sv. Antonin, škof. 5. petek: sv. Cirilj in Metod, škofa. 6. sobota: osmina sv. Petra in Pavla. 7. nedelja, 6. po bink.: sv. Lovrenec Brindiški, sp. 1. r. kapuc. P. O. 8. pondeljek: sv. Elizabeta Portugalska, vd. 3. r. P. O. 9. torek: sv. Nikolaj in tovar. gorkum. m. 1. r. P. O. 10. sredo: sv. 7 bratov. 11. četrtek: sv. Anton Marija Zakarija, sp.; sv. Pij I., p. m. 12. petek: sv. Mohor in Fortunat, m. 13. sobota: sv. Anaklet, p. m. 14. nedelja, 7. po bink.: sv. Bonaventura, šk. c. uč. P. O. 15. pondeljek: bl. Angelina Maršanska, vd. 3. r. P. O. 16. torek: Mati Božja Karmelska. 17. sredo: sv. Aleš, sp.	18. četrtek: bl. Simon Lipniški, sp. 1. r. 19. petek: bl. Janez Dukeljski, sp. 1. r. 20. sobota: sv. Hijeronim Emilijan, sp.; sv. Marjeta, d. m. 21. nedelja, 8. po bink.: osmina sv. Bonaventure, P. O. 22. pondeljek: sv. Marija Magdalena, sp. 23. torek: sv. Apolinarij, šk. m. 24. sredo: sv. Frančišek Solanski, sp. 1. r. P. O.; sv. Kristina, d. m. 25. četrtek: sv. Jakob, ap.; sv. Krištof, m. 26. petek: sv. Ana. 27. sobota: bl. Kunigunda, d. 2. r.; bl. Magdalena, d. 2. r. P. O. v kapucinskih cerkvah. 28. nedelja, 9. po bink.: posvečenje vseh cerkev treh redov sv. Frančiška. 29. pondeljek: sv. Marta, d. 30. torek: sv. Kamil, sp. 31. sredo: sv. Ignacij Lojolski, sp.

Opomba: **P. O.** pomeni popolnoma odpustek za vse verne v frančiškanskih, kapucinskih, miuoriških cerkvah

V. O. pomeni vesoljno odvezo s popolnoma odpustkom za 1., 2. in 3. red sv. Frančiška.

vadno nekaj najti. Ne brez težave sem dobil protestantske „modlefske knihi, wudał Adam Bohusław Šerach, w Budyšinje 1909“. Toliko iz obširnega naslova, natisnjenega, kaker vsa knjižica, v frakturi po starem pravopisu. Tu sem prepisal to in naslednje primere z latinico, koliker mogoče, v novi pravopis.

Primere effektivnega sedanjika doveršnih glagolov sem našel torej v tej knjižici te: str. 17: Ja panu (padnu) twojej majestosći k nohomaj; str. 84: W twojim mjenje přińdzemy (v tvojem imenu pridemo); str. 111: ja přińjesu k tebi morwu dušu, wożiw' ju (jaz pri- nesem k tebi mertvo dušo, oživi jo); str. 112: na twoju prikaznju a přeprošenje přińdu (na tvoje povelje in povabilo pridem). V drugih primerih so glagoli nedoveršni, tako str. 127: Dawam tebi z cylej swojej wutrobu khwalbu a džak (dajem ti s celim svojim srcem hvalo in zahvalo); str. 161: my padamy na kolena; str. 165: po- dawam se cyle pod twoju volu; str. 166: do twojeju rukow poručam svojego ducha.

Tudi v poslednih primerih bi bili gotovo doveršni glagoli enako opravičeni, kaker v prvih. Kaj more biti vzrok, da so se vzeli vender raji nedoveršni? Pač menda brez dvojbe to ker doveršni navadno naznanjajo prihodni čas. Da je res tako, poterjuje nekako dolenja lu- žiščina, kaker se vtegnemo prepričati iz najnovejšega dotičnega spisa, ki je „G. Schwela, Lehrbuch der Niederwendischen Sprache. Erster Teil: Grammatik. Cottbus 1905. Zweiter Teil: Übungsbuch. Cottbus 1911.“

V 1. delu uči pisavec na str. 88 o sedanjem in prihodnem času:

a) Da eine nur einen Moment beanspruchende Handlung nicht in der Gegenwart dauernd gedacht werden kann, so haben die Verba momentanea kein eigentliches Präsens: piś trinken (durativ), hupiś austrinken (moment.): setze ich an, um auszutrinken, so kann ich gleichwohl nicht sagen, dass ich austrinke, denn da es mir freisteht, jeden Augenblick mit dem Trinken aufzuhören, liegt der Begriff „aus- trinken“ für den Sprechenden in der Zukunft. Demnach hat die Form des Präsens der V. momentanea futurische Bedeutung, also: ja piju ich trinke (jetzt eben — tu bi se dalo vgovarjati: Nemogoče! v tem, ko pijem, ne morem govoriti: „piju“), ja hupiju ich werde aus- trinken.

b) Über die Bildung des Futurum lässt sich hiernach sagen, dass die Umschreibung desselben mit budu nur richtig ist bei imperfektiven Verben und zwar wenn der Sinn einer unvollendeten Handlung bleiben soll; von allen perfektiven Verben dagegen muss das Futurum durch die Form des Präsens wiedergegeben werden: ja budu pisaś ich werde schreiben, ja zapišu ich werde verschreiben.

Po tem nauku in pristavljenih primerih pomeni torej pytam ich suche, pśepyam ich werde durchsuchen, hucym ich lehre, pohucym ich werde belehren. Ali to ni bilo zadosti. Dolenja lu-

žiščina je dostavila prihodnikom pšepytam, pohucym nove prave sedanjike, narejene z dodanim deblu pristavkom je (jo): pšepytajom ich durchsuche (in diesem Augenblick), pohucyju (ich belehre). Prim. Lehrbuch I. T. § 56, 58. II. T. str. 34. Prav tako se je pridružil prihodniku stupim, ich werde treten, sedanjik stupiju, ich trete (in diesem Augenblick). Primer imamo v dolenje-lužiški molitevni knjižici: „J. F. Tešnarja Nowe serbske módlitwy abo bjatowaŕske knigly. W Budyšynje 1895“ str. 32: ja chwatam žinsa we duchu na goro Golgatha, ja stupiju k twojej kěicy, na kotrejž ty wisyš (jaz hitim denes v duhu na goro Golgata, jaz stopim k tvojemu križu, na katerem ti visiš).

Schwela (Švelja) imenuje sedanjike pšepytajom in pohucyju (stupiju nima v svoji knjigi) „durativne“, ali kar traja le „einen Augenblick“, to je trenutno, ne trajno, torej „pšepytajom“ to, kar naše „prepitam“ ali „preiščem“, „pohucyju“, kar naše „poučim“, „stupiju“, kar naše „stôpim“. To poterjuje tudi primer na str. 45 omenjene knjižice: „my boge žalosne grěšniki póznajomy pšed tvojim hoblicom, až smy grěšyli“ (mi vbogi žalostni grešniki spoznamo pred tvojim obličjem, da smo grešili). Š. je sam označil póznaš, - znaju, - još“ ko pf. (doveršen glagol). Tako je pač tudi na str. 30: „Do twojeje wóšcojskeje ruki my se pórucyjomy“: „V tvojo očetovsko roko se izročimo“ (ne „izročamo“). — In zdaj naj kedo reče, da so si Lužičani celo nove sedanjiske oblike izmišljali nemščini na ljubo! Izmislili so si jih, ker so čutili njih potrebo, ker so jim stare pomenile prihodnost, — kar pri nas ni moralo tako biti. —

Naposled bodi opomnjeno, da je bilo, kar sem napisal XXVII, 12. in XXVIII, 1. o nekaterih nazorih Vondrákovih glede fris. spom. že tedaj nekoliko zaostalo, ker je bil g. prof. svoje dotične misli že spremenil v knjigi „Studie z oboru cirkevne slovanského písemnictví. V Praze 1903.“ Tu stoji na prvem mestu spis: „Jak se má druhá Frisinská památka k homilii připisované biskupu Klimentovi?“ Vondrák odgovarja: „druhá Frisinská památka je původnější a Kliment z ní jednotlivé myšlenky vpravil ve svou homilii.“ — Tudi jaz mislim tako. — Nadalje stoji mej drugimi spis: „Vznik Frisinských památek jakož i překladu Emmeramské modlitby.“ Tu še ni vse prepričavno, zlasti si „v uzmazi“ ne morem razlagati iz Belostenčevega „žmah“, kaker zdaj V. hoče. Ali prepustimo to reč drugim!

Novosti.

10 pesmi k blagoslovu. Anton Grum op. 7. — Vsega priporočila vredne, ker lepe, lahke in v dostojnem cerkvenem slogu. Cena 1 K. P. A. V. Gorenjska knjižnica. III. in IV. zv. Cena vsakemu 30 v. Izdaja „Tiskovno društvo“ v Kranju.

